POLITECHNIKA WARSZAWASKA PODSTAWY KONSTRUKCJI URZĄDZEŃ PRECYZYJNYCH

Projekt 2

Zespół napędu liniowego

Temat ZNL-8

Wykonał: Paweł Kwiatkowski, gr. IP-132 Prowadzący: dr inż. Magdalena Ekwińska

1.Przedmiot założeń.

Przedmiotem poniższych założeń jest mechanizm napędu liniowego przeznaczony do katowego

lub liniowego pozycjonowania obiektów zasilany silnikiem elektrycznym.

2. Symbol i nazwa konstrukcji

Urządzenie skonstruowane zgodnie z niniejszymi założeniami ma mieć mieć symbol ZNL-8 i nazwę Zespół Napędu Liniowego.

3. Zastosowanie

Moduł napędu liniowego to urządzenie służące do przenoszenia obiektu wzdłuż liniowej drogi lub do pozycjonowania go w określonym miejscu wzdłuż tej drogi. Zwykle składa się on z silnika, śruby prowadzącej lub szyny liniowej oraz mechanizmu napędowego, który konwertuje ruch obrotowy silnika na ruch liniowy. Moduły napędu liniowego są stosowane w wielu różnych zastosowaniach, w tym w przemyśle, automatyzacji i robotyce. Są znane ze swojej wysokiej precyzji, powtarzalności i zdolności obsługi danych obciążeń.

4. Uzasadnienie celowości opracowania konstrukcji

Istnieje prawdopodobny popyt na moduły napędu liniowego ze względu na ich szerokie zastosowanie w przemyśle, automatyzacji i robotyce. Te branże ciągle szukają bardziej efektywnych i precyzyjnych sposobów pozycjonowania i przenoszenia obiektów, a moduły napędu liniowego są w stanie spełnić te potrzeby dzięki swojej wysokiej dokładności i powtarzalności.

Jeśli chodzi o możliwość uruchomienia produkcji nowego produktu, ważne jest przeprowadzenie badań rynku w celu określenia potencjalnego popytu na produkt oraz oceny ewentualnej konkurencji, która może już oferować podobne produkty. Konieczne jest również rozważenie kosztów produkcji, w tym kosztów materiałów, pracy i ewentualnych niezbędnych urządzeń, oraz określenie, czy produkt można sprzedać po cenie, która pozwoli firmie być rentowną

5. Orientacyjne zapotrzebowanie i przewidywalna wielkość produkcji

Urządzenie projektowane z myślą o rynku europejskim, dlatego jest zgodnie z jego wymaganiami.

Szacowane roczne zapotrzebowanie krajowe i zagraniczne wynosi do 1000 sztuk, dlatego najlepiej, aby urządzenie zastało wykonane w produkcji seryjnej.

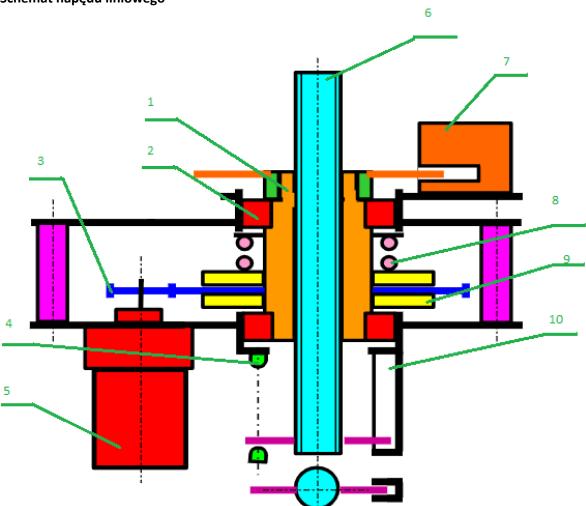
6. Wymagania stawiane konstrukcji

Wymagania techniczne:

- Maksymalne liniowe przemieszczenie popychacza L_{max}=100 mm
- Maksymalne robocze obciążenie osiowe popychacza Q_{max}=70 N
- Maksymalna prędkość posuwu popychacza v_{max}=5 mm/s
- Zapewnić sygnalizowanie położenia popychacza na drodze elektrycznej z rozdzielczością nie gorszą niż Δ s=10 μ m
- Trzykrotne obciążenie przepychacza nie może spowodować uszkodzenia napędu
- Zastosować zabezpieczenie elektryczne oraz mechaniczne umożliwiające przekroczenie położeń końcowych popychacza
- Sposób mocowania zespołu: U –uniwersalny.
- Zastosować silnik prądu stałego (DC) zasilany bezpiecznym napięciem (do 24 V)
- Przewidzieć złącze wielostykowe mocowane do szkieletu,

- Zastosować sprzęgło przeciążeniowe cierne
- Urządzenie powinno spełniać wymagania takie jak: odporność na niewłaściwe użytkowanie, mały koszt, niewielkie wymiary i ciężar a także wygoda i bezpieczeństwo obsługi oraz napraw
- Mechanizm ma pracować w pomieszczeniu zamkniętym w zakresie temperatur:
- +5°C do +40°C, przy średnim zapyleniu
- Wielkość produkcji urządzenia: seryjna (S)

7. Schemat napędu liniowego

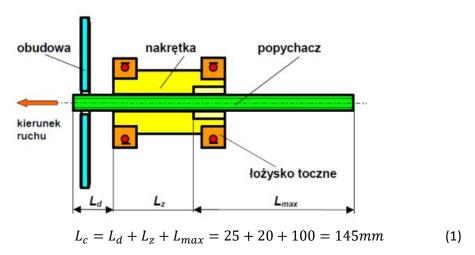

- 1.Nakrętka
- 2. Łożysko
- 3. Przekładnia
- 4. Zabezpieczenie elektryczne
- 5. Silnik z reduktorem
- 6. Popychacz
- 7. Enkoder
- 8. Sprężyna
- 9. Sprzęgło
- 10. Zabezpieczenie mechaniczne

Obliczenia konstrukcyjne

1. Dobór średnicy popychacza

a) Przewidywana całkowita długość popychacza Lc

Gdzie:

 L_d – długość popychacza, od jego wyjścia z nakrętki do czoła, w skrajnym położeniu, gdy jest najmniej wysunięty w mm

 L_{max} – zakres ruchu w mm

 L_z – długość ześrubowania w mm,

$$L = L_{max} + L_d = 100 + 25 = 125mm \tag{2}$$

b) Minimalna średnica śruby ze względu na wyboczenie

$$d_r \ge \sqrt[4]{\frac{64kQ_{max}L^2\beta^2}{\pi^2E}} = \sqrt[4]{\frac{64 \cdot 3 \cdot 70 \cdot 125^2 \cdot 2^2}{\pi^3 \cdot 2, 1 \cdot 10^5}} = 3,37mm$$
 (3)

gdzie:

 F_{kr} - siła krytyczna, której przekroczenie wywoła wyboczenie śruby (popychacza)

E – moduł sprężystości;

 β – współczynnik zależny od sposobu mocowania pręta, β =2;

L – długość popychacza pracująca na wyboczenie;

J – moment bezwładności przekroju poprzecznego śruby wyrażany wzorem:

$$J = \frac{\pi d_r^4}{64}$$

gdzie:

 d_r – średnica śruby w mm

Oznaczenie	P [mm]	$D_2 = d_2$	$d_r = d_3$	$D_1 = d_1$
M3	0,5	2,675	2,387	2,459
M3×0,35	0,35	2,773	2,571	2,621
M4	0,7	3,545	3,141	3,242
M4×0,5	0,5	3,675	3,387	3,459
M5	0,8	4,480	4,019	4,134
M5×0,5	0,5	4,675	4,387	4,459
M6	1,0	5,351	4,773	4,917
M6×0,75	0,75	5,513	5,080	5,188
M6×0,5	0,5	5,675	5,387	5,459
M8	1,25	7,188	6,466	6,647
M8×1	1,0	7,350	6,773	6,917
M8×0,75	0,75	7,513	7,080	7,188
M8×0.5	0.5	7,675	7.387	7,459

Tabela 1Wybrane wartości średnic gwintów metrycznych (wg PN-83/M-02013)

Wybieram gwint M5x0,8

Oznaczenie	P[mm]	$D_2=d_2[mm]$	$d_r=d_3[mm]$	$D_1=d_1[mm]$
M5	0,8	4,48	4,019	4,134

moment bezwładności przekroju poprzecznego śruby:

$$J = \frac{\pi d_r^4}{64} = \frac{\pi \cdot 4,019^4}{64} = 12,8 \ kg \cdot m^2 \tag{6}$$

Dla pręta obciążonego siłą osiową istnieje siła, zwana krytyczną, która nie wywoła jeszcze jego wyboczenia.

$$F_{kr} = \left(\frac{\pi}{\beta}\right)^2 \frac{EJ}{L} = \left(\frac{\pi}{2}\right)^2 \frac{2,1 \cdot 10^5 \cdot 12,8}{125^2} = 424,5N \tag{7}$$

Siła osiowa obciążająca popychacz będzie miała swoją maksymalną wartość Fmax wtedy, gdy wystąpi przeciążenie. Będzie ona wtedy równa:

$$F_{max} = kQ_{max} = 3 \cdot 70 = 210N \tag{6}$$

gdzie:

k - współczynnik przeciążenia przyjmowany zależnie od przewidywanych warunków pracy

$$F_{max} \leq F_{kr}$$

c) Obliczenie śruby na rozciąganie (ściskanie)

$$\sigma_{c,r} = \frac{F_{max}}{S} = \frac{4kQ_{max}}{\pi d_x^2} \le k_{c,r} = 0.5 \cdot R_e$$
 (7)

gdzie:

 $\sigma_{c,r}$ – naprężenia ściskające (rozciągające), MPa

 Q_{max} - zadana robocza siła działająca w osi popychacza, N

S - powierzchnia przekroju rdzenia śruby,

 d_r - średnica rdzenia śruby dla gwintu M5, mm

 $k_{c,r}$ - dopuszczalne naprężenia ściskające (rozciągające), MPa

 R_e —granica plastyczności , MPa

k - współczynnik przeciążenia zależny od przewidywanych warunków pracy

$$\sigma_{c,r} = \frac{4kQ_{max}}{\pi d_r^2} = \frac{4 \cdot 3 \cdot 70}{\pi \cdot 4,019^2} = 16,55MPa$$
 (8)

Materiał na śrubę:

Wybieram stal 46S20 (A45) – stal automatowa, po walcowaniu

$$R_e = 325MPa$$

$$k_{c,r} = 0.5 \cdot R_e = 0.5 \cdot 325 = 162.5 MPa$$

$$\sigma_{c,r} \le k_{c,r}$$
$$16,55MPa \le 162,5MPa$$

Materiał na nakrętkę:

Wybieram mosiądz M062

d) Dobór średnicy śruby popychacza ze względów technologicznych

Całkowita długość popychacza	Zalecana minimalna średnica gwintu	
L _c < 75	≥ M3	
75 < L _c < 100	≥ M4	
100 < L _c < 150	≥ M5	
L _c >150 mm	≥ M6	

 $L_c = 150mm$, wiec:

Ze względów technologicznych wybieram gwint M5x0,8.

e) Ostateczny dobór średnicy śruby popychacza

Ostatecznie wybieram gwint M5x0,8

2. Wstępne obliczenie przełożenia - ic

a) Obliczenie prędkości obrotowej nakrętki - n_{nut}

$$n_{nut} = \frac{60 \cdot v_{max}}{P} = \frac{60 \cdot 5}{0.8} = 375rpm \tag{4}$$

gdzie:

 v_{max} – maksymalna prędkość liniowa śruby (popychacza), $\frac{mm}{s}$

P – skok gwintu śruby, mm

b) Wstępne obliczenie przełożenia całkowitego przekładni - ic

$$i'_p = \frac{n_{siln}}{n_{mut}} = \frac{5232}{375} = 13,95$$
 (5)

gdzie:

 n_{siln} – wstępnie przyjęta (według zaleceń prowadzącego) prędkość robocza silnika "rpm

c) Sposób realizacji przełożenia - ip

przełożenie duże i_p > 8 ,więc należy zastosować reduktor handlowy

- 3. Sprawność przekładni redukcyjnej η_p
 - a) reduktor handlowy i stopień sprzęgający

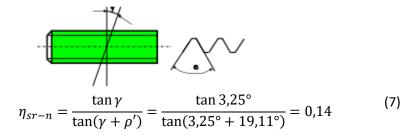
$$\eta_p' = \eta_{rh}' \eta_s = 0.8 \cdot 0.9 = 0.72$$
 (6)

gdzie:

 η_{s} - sprawność stopnia sprzęgającego ,

 η_{rh} '- sprawność reduktora handlowego

4. Sprawność zespołu śruba - nakrętka - η_{sr-n}

 ρ' – pozorny kąt tarcia

 γ – kąt pochylenia linii śrubowej gwintu, przy czym :

$$\gamma = \tan^{-1} \frac{P}{\pi d_2} = \tan^{-1} \frac{0.8}{\pi \cdot 4.48} = 3.25^{\circ}$$
 (8)

$$\rho' = \tan^{-1} \mu' = \tan^{-1} \frac{\mu}{\cos \frac{\alpha}{2}} = \tan^{-1} \frac{0.3}{\cos \frac{60^{\circ}}{2}} = 19.11^{\circ}$$
 (9)

P- skok gwintu w mm,

lpha – kąt zarysu gwintu, dla gwintu metrycznego, lpha = 60°

 d_2 – średnia średnica gwintu mm

 μ' – pozorny współczynnik tarcia

 μ – współczynnik tarcia materiałów śruby i nakrętki, μ =0,3

5. Sprawność zespołu napędu liniowego - ηznl

$$\eta_{znl} = \eta_p \cdot \eta_{sr-n} = 0.720 \cdot 0.14 = 0.1$$
(10)

gdzie:

 η_{sr-n} – sprawność zespołu śruba – nakrętka η_{v} – sprawność przekładni redukcyjnej

6. Moc na popychaczu - N_{sr}

$$N_{sr} = \frac{Q_{max}v_{max}}{1000} = \frac{70 \cdot 5}{1000} = 0.35W$$
 (11)

gdzie:

 v_{max} – maksymalna prędkość liniowa śruby (popychacza) ,mm/s Q_{max} – maksymalne robocze obciążenie popychacza (śruby) ,N

7. Moc silnika napędowego: obliczeniowa – Nobl i maksymalna P_{2max}

$$N_{obl} = \frac{N_{sr}}{\eta_{znl}} = \frac{0.35}{0.1} = 3.52W$$
 (12)

a) dolna granica P_{2max}

$$P_{2max} = 1.3 \cdot N_{obl} = 1.3 \cdot 3.52 = 4.57W \tag{13}$$

b) górna granica P_{2max}

$$P_{2max} = 1.5 \cdot N_{obl} = 1.5 \cdot 3.52 = 5.28W \tag{14}$$

8. Moment – M_{nut} niezbędny do zapewnienia ruchu obrotowego nakrętki

$$M_{nut} = 0.5 \cdot Q_{max} d_2 \tan(\gamma + \rho') =$$

$$= 0.5 \cdot 70 \cdot 4.4 \cdot \tan(3.25^\circ + 19.11^\circ) = 64.5 mNm$$
(15)

gdzie:

d2 – średnia średnica gwintu popychacza w mm,

 γ – kąt pochylenia linii śrubowej gwintu popychacza,

 ρ' – pozorny kąt tarcia pary materiałów śruby i nakrętki,

 Q_{max} – siła osiowa obciążająca popychacz, w N,

 M_{nut} – moment wyrażony w mNm

9. Moment – obciążenia zredukowany do wałka silnika – Mzred

$$M_{zred} = \frac{M_{nut}}{i_p'\eta_p} = \frac{64,5}{13,95 \cdot 0,72} = 6,42 \text{mNm}$$
 (16)

gdzie:

 M_{nut} – moment niezbędny do zapewnienia ruchu obrotowego nakrętki, wyrażony w mNm i_p – przełożenie przekładni redukcyjnej znajdującej się między wałkiem silnika a nakrętką, η_p – sprawność przekładni redukcyjnej znajdującej się między wałkiem silnika a nakrętką,

10. Dobór silnika

Zastosowany model silnika to Maxon A-max 22 110120

moc: 5W

prędkość biegu jałowego: $n_0=8760~{\rm rpm}$ moment hamujący: $M_h=20.5mNm$

karta katalogowa znajduje się na końcu

Maksymalną moc P2max silnika:

$$P_{2max} = 0.25 M_h \omega_0 = 0.25 \cdot 20.5 \cdot 917.35 = 4.7W \tag{17}$$

gdzie:

 M_h – moment rozruchowy (startowy) wybranego silnika (stall torque),

 ω_o – prędkość kątowa biegu jałowego wybranego silnika,

$$\omega_0 = \frac{\pi \eta_0}{30} = \frac{\pi \cdot 8760}{30} = 917,35 rpm$$

 η_0 - prędkość obrotowa biegu jałowego silnika (no load speed) , rpm

11. Dobór punktu pracy silnika prądu stałego

Silnik: A-max 22 nr 110123		M_h =20,5 mNm		<i>n₀=</i> 8760 rpm	
	$n_k[rpm]$	i_p	$M_{zred}[mNm]$	$N_{k+1}[rpm]$	Δn
1	5232	13,95	6,42	6016	784
2	6016	16,04	5,58	6374	358
3	6374	16,1	5,27	6508	134
4	6508	17,35	5,16	6554	46≤50
5	$n_s = 6554$	$i_p = 17,48$	$M_{zred} = 5,13$		

$$n_s = n_0 \frac{M_h - M_{zred}}{M_h} = 8760 \cdot \frac{20,5 - 5,16}{20,5} = 6554$$
rpm

gdzie:

 n_o – prędkość biegu jałowego wybranego silnika,

ns - prędkość robocza silnika,

 M_h – moment rozruchowy (startowy) wybranego silnika,

 M_{zred} – moment obciążenia zredukowany do wałka silnika

$$i_p = \frac{n_k}{n_{nut}} = \frac{6554}{375} = 17,48 \tag{19}$$

(18)

gdzie:

 i_p —przełożenie przekładni redukcyjnej znajdującej się między wałkiem silnika a nakrętką n_{nut} —prędkości obrotowa nakrętki

 n_k -prędkość obrotowa silnika

$$M_{zred} = \frac{M_{nut}}{i_n \eta_n} = \frac{64.5}{17.48 \cdot 0.72} = 5.13 \text{mNm}$$
 (20)

gdzie:

 M_{nut} – moment niezbędny do zapewnienia ruchu obrotowego nakrętki, wyrażony w mNm η_p – sprawność przekładni redukcyjnej znajdującej się między wałkiem silnika a nakrętką,

12. Dobór reduktora handlowego

Wybieram reduktor handlowy zalecany przez producenta do danego silnika.

Planetary Gearhead GP 22 B ,number 118651

-przełożenie 5,4:1

-sprawność $\eta_{rh} = 0.9$

-maksymalna prędkość wejściowa przy pracy ciągłej 8000 rpm karta katalogowa znajduje się na końcu

Sprawność przekładni redukcyjnej dla wybranego reduktora:

$$\eta_p = \eta_{rh}\eta_s = 0.9 \cdot 0.9 = 0.81$$

gdzie:

 η_s - sprawność stopnia sprzęgającego ,

 η_{rh} - sprawność reduktora handlowego

Sprawność motoreduktora handlowego $\eta_{rh}=0.9$ różni się od wstępnie przyjętej $\eta'_{rh}=0.8$. Należy wykonać skorygowane obliczenia punktu pracy silnika.

Silnik: A-max 22 nr 110123		M_h =20,5 mNm		<i>n</i> ₀ =8760 rpm	
	n _k [rpm]	i_p	$M_{zred}[mNm]$	$N_{k+1}[rpm]$	Δn
1	6554	17,48	4,56	6813	259
2	6813	18,17	4,38	6887	74
	6887	18,37	4,34	6907	20
	$n_{sk} = 6907$	$i_{pk} = 18,42$	$M_{zred-k} = 4,32$		

$$n_{sk} = n_0 \frac{M_h - M_{zred}}{M_h} = 8760 \cdot \frac{20,5 - 4,34}{20,5} = 6907 \text{rpm}$$

$$i_{pk} = \frac{n_{sk}}{n_{nut}} = \frac{6907}{375} = 18,42$$

$$M_{zred-k} = \frac{M_{nut}}{i_p \eta_p} = \frac{64,5}{18,42 \cdot 0,81} = 4,32 \text{mNm}$$

gdzie:

 n_o – prędkość biegu jałowego wybranego silnika,

n_s - prędkość robocza silnika,

 M_h – moment rozruchowy (startowy) wybranego silnika,

M_{zred}- moment obciążenia zredukowany do wałka silnika

 i_p —przełożenie przekładni redukcyjnej znajdującej się między wałkiem silnika a nakrętką

 n_{nut} —prędkości obrotowa nakrętki

 n_k -prędkość obrotowa silnika

 M_{nut} – moment niezbędny do zapewnienia ruchu obrotowego nakrętki, wyrażony w mNm η_p – sprawność przekładni redukcyjnej znajdującej się między wałkiem silnika a nakrętką,

13. Przełożenie stopnia sprzęgającego

$$i_s = \frac{i_{pk}}{i_{rh}} = \frac{18,42}{5,4} = 3,41$$
 (21)

gdzie:

 i_{pk} – ostateczna wartość przełożenia przekładni redukcyjnej i_{rh} – przełożenie dobranego reduktora handlowego

$$M_{zred} \in \left(\frac{1}{7}Mh; \frac{1}{2}Mh\right) = (2.93; 10.25) \text{mNm}$$
 (22)

moment zredukowany mieści się w określonej wartości

14. Moment sprzęgła przeciążeniowego Msp

$$M_{sp} = 1.5M_{nut} = 1,45 \cdot 64,5 = 93,52$$
mNm (23)

15. Minimalna liczba impulsów n_{imp} tarczy na jeden obrót

$$n_{imp} = \frac{1000 \cdot p}{\Delta s} = \frac{1000 \cdot 0.8}{10} = 80 \tag{24}$$

gdzie:

p – skok gwintu wyrażony w mm,

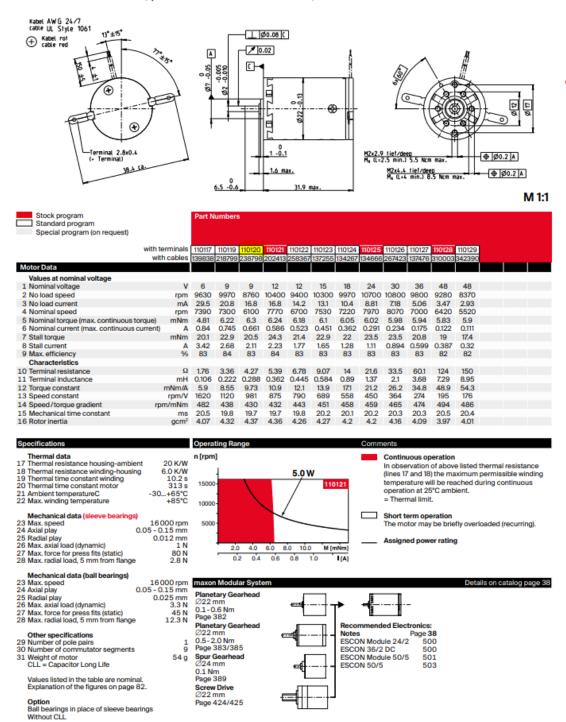
Δs – rozdzielczość wyrażona w μm

liczba cykli CPR tarczy na jeden obrót:

$$n_{CPR} = 0.25 \cdot n_{imp} = 0.25 \cdot 80 = 20$$
 (25)

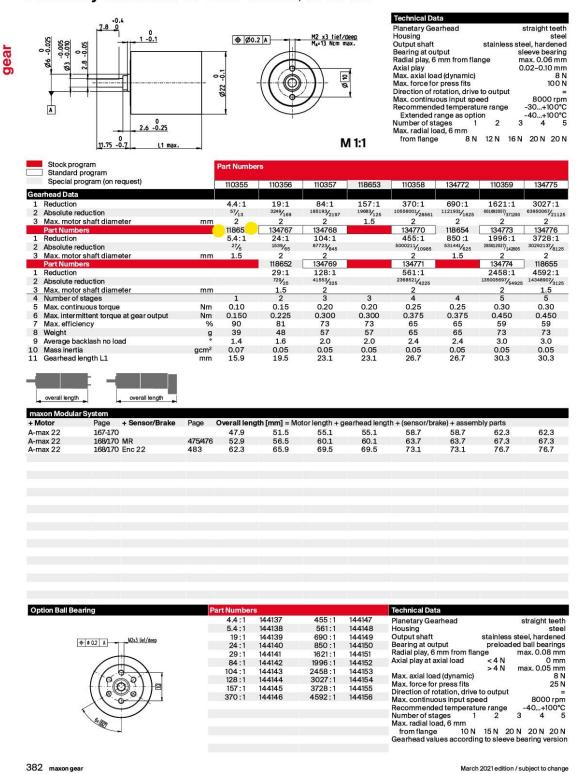
8. Źródła i pomoce niezbędne do opracowania konstrukcji

A-max 22 Ø22 mm, precious metal brushes CLL, 5 watt

March 2021 edition / subject to change maxon DC motor 167

Planetary Gearhead GP 22 B Ø22 mm, 0.1-0.3 Nm

literatura

- dr inż. Wiesław Mościcki: 11-ZNL-algorytm-2022 23-preskrypt
- dr inż. Wiesław Mościcki: 10-ZNL-temat_2022-23_s3
- https://www.maxongroup.com